

Selvitys urheilulukioon hakeutuvista nuorista urheilijoista sekä urheilulukioden oppilaaksioton perusteista

Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikölle on annettu tehtäväksi johtaa ja koordinoida suomalaista huippu-urheilua sekä huippu-urheilutoimijoiden muodostamaa huippu-urheiluverkostoa. Valtakunnallisen erityistehtävän saaneet urheilulukiot ovat osa Olympiakomitean ohjauksessa toimivaa huippu-urheiluverkostoa. Erityisen tehtävän urheilulukioden tehtävänä on mahdollistaa nuorelle, kansainvälistä huippua tavoittelevalle urheilijalle tavoitteellisen urheilun ja lukio-opintojen joustava yhdistäminen.

Suomalaisten urheilulukioden toiminta on ollut tuloksekasta ja ne ovat saaneet paljon myönteistä palautetta toiminnastaan. Järjestelmän yksi keskeinen menestystekijä on ollut potentiaalisten urheilijoiden hakeutuminen oppilaitoksiin sekä toisaalta yhdessä lajiliittojen kanssa toteutettu opiskelijavalinta. Lajiliitot, jotka suomalaisessa urheilujärjestelmässä vastaavat oman lajinsa tai lajiensa johtamisesta, toimivat asiantuntijoina oman lajinsa urheilijoiden valinnassa. Ne ovat sitoutuneet Huippu-urheiluyksikön johdolla valmisteltuun valtakunnalliseen pisteytysjärjestelmään.

Tällä hetkellä Suomessa on 55 urheilun lajiliittoa, joissa on yhteensä noin 500 urheilulajia. Urheilulajit poikkeavat harrastajamääriltään, toimintalogiikaltaan ja kulttuuriltaan toisistaan varsin paljon. Tämä näkyy myös urheiluoppilaistohaussa. Esimerkiksi kevään 2017 yhteishaussa kolmeentoista virallisen tehtävän urheilulukioon haki ensisijaisina hakijoina 1321 hakijaa, joista valittiin 665 urheilijaa. Nämä valitut urheilijat edustivat 52 eri lajia. Koska virallisen tehtävän saaneiden urheilulukioden oppilaaksiottoalue on koko Suomi ja koska urheilulajeja on paljon, on ollut tärkeää luoda urheiluoppilaitoksille yhtenäinen valtakunnallinen pisteytysjärjestelmä, jonka avulla pystytään takaamaan hakijoiden mahdollisimman tasapuolinen pisteytys.

Lajien runsaudesta johtuen oppilaitoksia on kehoitettu valitsemaan painopistelajit, jotta koulujen tarjoama urheiluopetus olisi mahdollisimman tehokasta, laadukasta ja se kohdentuisi tarkoituksenmukaisesti. Painopistelajien valintojen perusteena on käytetty muun muassa suomalaisen urheilun menestyslajiajattelua, paikallista lajiperinnettä, paikkakunnan tarjoamia olosuhteita lajiharjoitteluun sekä osaamista ko. lajissa ja lajiin hakeutuvien urheilijoiden määrä. Vastaavasti lajiliitot ovat valinneet painopistelajeja edustamistaan lajeista. Esimerkiksi Suomen Voimisteluliiton alaisuudessa on yhdeksän eri lajia, joista lajiliitto painottaa toiminnassaan erityisesti rytmistä voimistelua, joukkuevoimistelua sekä telinevoimistelua.

Vuosittain arviolta vähintään kaksi tuhatta 16-20 -vuotiasta suomalaista urheilijaa osallistuu oman lajinsa nuorten EM- tai MM-kisoihin. Näitä nuoria urheilijoita ei varsinaisesti määritellä huippu-urheilijoiksi, vaan nuoriksi talenteiksi, joilla on mahdollisuus tulevaisuudessa tavoitella kansainvälistä huippua aikuisten sarjassa. Yleisesti huippu-urheilijan määritelmänä pidetäänkin systemaattista valmentautumista sekä kansainvälistä huipputasoa aikuisten sarjassa. Näin ollen urheilulukiolaiset eivät ole varsinaisesti huippu-urheilijoita, vaan nuoria, huipulle tähtäviä talenteja.

Suomen Olympiakomitea pitää erittäin huonona tilannetta, jossa urheilulukioihin hakevien hakijoiden urheilullista tasoa arvioi joku muu taho kuin hakijan lajiliitto yhdessä oppilaitoksen rehtorin ja Huippu-urheiluyksikön kanssa. Tämä tilanne johtaisi ennakkotapaukseen, jonka seurauksena hyväksi todettu ja läpinäkyvä pisteytysjärjestelmä rapautuisi. Tämä vaikeuttaisi merkittävästi urheilulukioiden opetuksen kohdentamista tarkoituksenmukaisesti ja sitä kautta vaarantaisi sen hyvän kehityksen ja tulokset, joita urheilulukiot ovat saavuttaneet. Hakijoiden pisteytyksen siirtyminen paikallistasolle pois urheilun asiantuntijoilta asettaisi hakijat epätasa-arvoiseen asemaan ja johtaisi todennäköisesti yhä useammin hakutulosten käsittelyyn oikeusasteissa. Nykyisen hakujärjestelmän voidaan katsoa toimineen hyvin, sillä hakijamääriin nähden hakutuloksista valitetaan harvoin.

Kunnioittaen

Helsingissä 16.10.2017

Simo Tarvonen
Johtaja, Urheiluakatemiaohjelma, Huippu-urheiluyksikkö
+358 50 583 6513, simo.tarvonen@olympiakomitea.fi